

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 24 maja 2018 r.
(OR. en)

9292/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0126 (NLE)

EDUC 203
JEUN 68
SOC 303
EMPL 240

WNIOSEK

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2018) 270 final

Dotyczy: Wniosek dotyczący ZALECENIA RADY w sprawie propagowania
automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół wyższych
i świadectw ukończenia szkół średnich oraz efektów uczenia się
osiągniętych w okresach nauki za granicą

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 270 final.

Załącznik: COM(2018) 270 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 22.5.2018
COM(2018) 270 final

2018/0126 (NLE)

Wniosek

ZALECENIE RADY

**w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół
wyższych i świadectw ukończenia szkół średnich oraz efektów uczenia się osiągniętych
w okresach nauki za granicą**

{SWD(2018) 170 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Celem proponowanego zalecenia Rady jest zapewnienie, by w przypadku każdego studenta, ucznia zawodu lub ucznia, który pobierał nauki za granicą, czy to w celu uzyskania kwalifikacji, czy też w ramach mobilności edukacyjnej, automatycznie uznawano te doświadczenia do celów dalszej nauki. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa instytucji kształcenia i szkolenia do podjęcia decyzji w sprawie przyjęcia kandydata.

Cel ten jest kluczowym elementem dążenia do stworzenia do 2025 r. europejskiego obszaru edukacji, zgodnie z którym „Europa [...] powinna być miejscem, w którym granice nie są przeszkodą w uczeniu się, studiowaniu i prowadzeniu badań. Powinna być kontynentem, na którym normą jest spędzanie czasu w innym państwie członkowskim w celu nauki, studiowania lub pracy, a także znajomość dwóch języków oprócz języka ojczystego; kontynentem, na którym ludzie mają silne poczucie tożsamości europejskiej, europejskiego dziedzictwa kulturowego i jego różnorodności”. Naszym celem jest umożliwienie państwom członkowskim UE zintensyfikowania i przyspieszenia współpracy w tych różnych obszarach, a przez to również zainspirowanie innych krajów spoza UE do podjęcia analogicznych działań. Ponadto europejski obszar edukacji będzie oparty na podejściu polegającym na uczeniu się przez całe życie, obejmującym wszystkie grupy wiekowe, wszystkie formy uczenia się oraz wszystkie sektory kształcenia i szkolenia.

Poprzez przyjęcie niniejszego zalecenia Rady państwa członkowskie zostaną w pierwszej kolejności zaproszone do podjęcia politycznego zobowiązania do automatycznego uznawania. Następnie zostaną one zaproszone do wdrożenia stopniowego podejścia technicznego, by budować wzajemne zaufanie do swoich systemów kształcenia i szkolenia. Uwzględniono w tym zakresie sytuację poszczególnych sektorów kształcenia i szkolenia, gdyż procedury i narzędzia dotyczące uznawania są bardziej rozwinięte w szkolnictwie wyższym niż w kształceniu średnim. We wniosku określono warunki, które należy spełnić, by automatyczne uznawanie stało się rzeczywistością, jak również unijne narzędzia, które mogą wspierać państwa członkowskie i ich instytucje kształcenia i szkolenia w osiągnięciu tego celu.

Mobilność edukacyjna sprzyja rozwijaniu kompetencji i nabywaniu doświadczeń, które są kluczowe dla aktywnego udziału w społeczeństwie i rynku pracy. Może również sprzyjać mobilności pracowników i tym samym przyczyniać się do podniesienia poziomu życia, jak również odporności poszczególnych osób i gospodarki. Wynik niedawnego przeglądu śródkresowego programu Erasmus+¹ wskazuje na pozytywny wpływ mobilności na pewność siebie i niezależność osób uczących się oraz na ich kapitał społeczny i przejście od etapu nauki do zatrudnienia. W kontekście zglobalizowanego środowiska kształcenia i zatrudnienia konieczne jest, by osoby uczące się mogły jak najlepiej wykorzystywać wszystkie możliwości uczenia się w całej UE. Brak automatycznego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą ogranicza jednak tę mobilność.

Do chwili obecnej jedynym tekstem prawnym w tej dziedzinie jest Konwencja o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (lizbońska konwencja o uznawaniu kwalifikacji)² opracowana przez Radę Europy oraz

¹ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/evaluations_pl

² https://www.coe.int/t/dg4/highereducation/recognition/lrc_en.asp

UNESCO i przyjęta w 1997 r. Dotychczas ratyfikowały ją 53 państwa³. Obejmuje ona zarówno kwalifikacje zdobyte w momencie zakończenia nauki, jak i kwalifikacje uzyskane w ramach kształcenia na poziomie wyższym. Wzajemne uznawanie kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego jest również jednym z podstawowych celów procesu bolońskiego⁴, który zapoczątkowano w 1998 r. i który obejmuje 48 państw, w tym wszystkie państwa członkowskie. W komunikacie sformułowanym na konferencji w Bukareszcie w 2012 r. ministrowie zobowiązali się do osiągnięcia długoterminowego celu, jakim jest automatyczne uznawanie. Jednak pomimo potwierdzenia tego zobowiązania w komunikacie erywańskim⁵ z 2015 r., w którym to komunikacie ministrowie zobowiązali się do zapewnienia, aby „kwalifikacje [...] były automatycznie uznawane na poziomie właściwym dla odpowiadających im kwalifikacji krajowych”, w dalszym ciągu brak jest wymiernych postępów lub są one osiągnane w powolnym tempie.

W szkolnictwie wyższym wciąż jest zbyt wiele przypadków, w których skomplikowane, kosztowne i czasochłonne procedury uznawania utrudniają swobodny przepływ osób uczących się. W niektórych przypadkach procedury te mogą zajmować kilka miesięcy i być bardzo kosztowne⁶, a niespójność i brak przejrzystości dodatkowo potęgują trudności, które napotykają osoby uczące się. Jednym z powodów takiej sytuacji jest to, że decyzje dotyczące uznania pozostają często w gestii instytucji szkolnictwa wyższego, do której aplikuje osoba ucząca się, a praktyki instytucjonalne różnią się od siebie i brak jest jednolitych kryteriów.

Co do zasady, jeśli chodzi o wykształcenie średnie II stopnia, procedury wzajemnego uznawania zarówno kwalifikacji na poziomie średnim II stopnia, jak i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą są niewystarczająco rozwinięte. Osoby posiadające kwalifikacje dające dostęp do szkolnictwa wyższego w jednym państwie członkowskim często nie mają pewności co do dostępu do szkolnictwa wyższego w innym państwie członkowskim. Ponadto podczas gdy krótsze okresy nauki za granicą nie stwarzają problemów związanych z uznawaniem, niepewność pozostaje istotnym problemem, jeśli chodzi o okresy od trzech miesięcy do jednego roku. Negatywnie wpływa to na mobilność edukacyjną osób podejmujących kształcenie na poziomie wyższym⁷, a także na poziomie średnim. Co więcej, w świetle rozwoju mobilności uczniów na poziomie kształcenia średniego w nowej odsłonie programu Erasmus+ kwestie uznawania na tym poziomie staną się jeszcze istotniejsze.

Uznawanie mobilności indywidualnej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie kształcenia średniego II stopnia jest bardziej rozwinięte. Takie osoby uczące się mogą skorzystać z narzędzi, dzięki którym ich efekty uczenia się zostaną uznane przez ich instytucję macierzystą. Z drugiej strony absolwenci kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie kształcenia średniego II stopnia, którzy mają dostęp do szkolnictwa wyższego w swoim kraju, nie mają pewności, że będą mieli taki sam dostęp również w innych państwach członkowskich, gdyż praktyki krajowe różnią się od siebie. Ta niepewność dotycząca dostępu bez wątpienia wywiera negatywny wpływ na mobilność edukacyjną.

³ W tym wszystkie państwa członkowskie oprócz Grecji.

⁴ <http://www.ehea.info/>

⁵ <http://bologna-yerevan2015.ehea.info/files/YerevanCommuniqueFinal.pdf>

⁶ Making Integration Work, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, 2017 r.: <http://www.oecd.org/migration/making-integration-work-humanitarian-migrants-9789264251236-en.htm>

⁷ Obejmuje to zarówno krótki cykl kształcenia na poziomie studiów wyższych, jak i studia licencjackie.

Poczyniono jednak znaczące postępy między grupami państw członkowskich, które podjęły współpracę, by osiągnąć porozumienie w kwestii automatycznego uznawania. Jednym z przykładów jest decyzja państw Beneluksu⁸ dotycząca automatycznego uznawania podpisana dnia 25 stycznia 2018 r., w której zawarto wszystkie kwalifikacje uzyskane w ramach kształcenia na poziomie wyższym – od krótkich cykli kształcenia na poziomie studiów wyższych po doktoraty. Podobne ustalenia obowiązują między państwami nordyckimi⁹; w 2018 r. oczekiwane jest kolejne porozumienie między państwami bałtyckimi¹⁰. Oba te porozumienia obejmują kwalifikacje uzyskane w ramach kształcenia na poziomie średnim II stopnia, które dają dostęp do szkolnictwa wyższego. Dodatkowo niektóre państwa członkowskie, takie jak Austria i Włochy, automatycznie uznają efekty uczenia się osiągnięte w okresach nauki odbytych w dowolnym kraju w toku kształcenia i szkolenia na poziomie średnim.

Pozytywnym przykładem współpracy między państwami członkowskimi dotyczącej uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie średnim II stopnia dających dostęp do szkolnictwa wyższego jest europejska matura – świadectwo wydawane przez szkoły europejskie¹¹. Osoby posiadające europejską maturę mają te same prawa i korzyści co inne osoby posiadające świadectwo ukończenia szkoły średniej w swoim kraju, w tym to samo prawo, co obywatele posiadający równorzędne kwalifikacje, do ubiegania się o przyjęcie do dowolnej instytucji szkolnictwa wyższego w każdym państwie członkowskim.

Wartością dodaną niniejszego wniosku dotyczącego zalecenia Rady jest wykorzystanie tych przykładów do rozpowszechnienia automatycznego uznawania wśród wszystkich państw członkowskich. Zalecenie zapewni państwom członkowskim i ich organizacjom kształcenia i szkolenia wsparcie we wdrażaniu automatycznego uznawania, przy jednoczesnym poszanowaniu faktu, iż ponoszą one odpowiedzialność za swoje systemy kształcenia i szkolenia. Ten ważny krok w kierunku utworzenia europejskiego obszaru edukacji może być inspiracją dla postępów na innych forach, np. w szerszym pod względem geograficznym europejskim obszarze szkolnictwa wyższego.

Do celów niniejszego zalecenia Rady automatyczne uznawanie kwalifikacji rozumie się jako prawo przysługujące osobom posiadającym kwalifikacje wydane przez jedno z państw członkowskich do ubiegania się o dostęp do programu kształcenia lub szkolenia w dowolnym innym państwie członkowskim, bez konieczności przechodzenia oddzielnej procedury uznawania. Automatyczne uznawanie efektów uczenia się osiągniętych w okresie nauki za granicą należy rozumieć jako prawo do uznania efektów uczenia się osiągniętych w okresie nauki w jednym państwie członkowskim w dowolnym innym państwie członkowskim, w przypadku gdy efekty uczenia się są odpowiednio udokumentowane. Glosariusz terminów użytych w niniejszym dokumencie zamieszczono w załączniku.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Przedstawienie wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół wyższych i świadectw ukończenia szkół średnich oraz okresów nauki za granicą było jednym z kluczowych elementów wkładu Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców, które odbyło się w Göteborgu w dniu 17

⁸ Belgia, Luksemburg i Niderlandy.

⁹ Dania, Finlandia, Islandia, Norwegia i Szwecja.

¹⁰ Estonia, Litwa, Łotwa.

¹¹ Funkcjonowanie szkół europejskich jest regulowane ramami współpracy między wszystkimi państwami członkowskimi UE a Unią na podstawie Konwencji określającej Statut Szkół Europejskich, Dz.U. L 212 z 17.8.1994, s. 3.

listopada 2017 r. – Komunikatu dotyczącego wzmocnienia tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze¹². Wniosek jest ściśle związany z dążeniem do stworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. i został zatwierdzony w konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2017 r.¹³, w których wezwano do podjęcia działań, aby „promować współpracę państw członkowskich w zakresie wzajemnego uznawania dyplomów wykształcenia wyższego i świadectw ukończenia szkoły średniej w kontekście odpowiednich ram”.

Praca nad automatycznym wzajemnym uznawaniem przyspiesza również prace w obszarze priorytetowym, jakim jest „przejrzystość oraz potwierdzanie umiejętności i kwalifikacji w celu wspierania mobilności edukacyjnej i zawodowej”, jak określono we wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia¹⁴.

W ramach polityki Unii Europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia prace nad automatycznym wzajemnym uznawaniem kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą mogą opierać się na szeregu elementów, takich jak:

- a) zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, których celem jest poprawa przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji. W zaleceniu tym określono wspólne ramy odniesienia obejmujące osiem poziomów kwalifikacji, przedstawionych jako efekty uczenia się według rosnącego stopnia zaawansowania. Służą one jako instrument przełożenia między różnymi systemami kwalifikacji i ich poziomami. Państwa członkowskie opracowały lub opracowują krajowe ramy kwalifikacji oparte na efektach uczenia się i odnoszą je do europejskich ram kwalifikacji;
- b) decyzja¹⁵ w sprawie wspólnych ram mających na celu świadczenie lepszej jakości usług w zakresie umiejętności i kwalifikacji (Europass), której celem jest ustanowienie spójnych i interoperacyjnych ram narzędzi, usług i informacji w szczególności do celów transgranicznego zatrudnienia i uczenia się;
- c) wniosek Komisji dotyczący zalecenia Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie¹⁶ z dnia 17 stycznia 2018 r., które aktualizuje zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie¹⁷. We wniosku zaleca się wspieranie i dalszy rozwój oceny i walidacji kompetencji kluczowych, by umożliwić uznanie kompetencji osób i uzyskanie pełnych lub – o ile to właściwe – częściowych kwalifikacji;
- d) zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego¹⁸, w którym wzywa się państwa członkowskie, by najpóźniej w 2018 roku posiadały rozwiązania dotyczące walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;

¹² COM(2017) 673 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2017:673:FIN>

¹³ EUCO 19/1/17 REV 1: <https://www.consilium.europa.eu/media/32221/14-final-conclusions-rev1-pl.pdf>
¹⁴ 2015/C 417/04: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52015XG1215\(02\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52015XG1215(02))

¹⁵ Przyjęta przez Parlament Europejski dnia 14 marca 2018 r. i przez państwa członkowskie dnia 12 kwietnia 2018 r.

¹⁶ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:395443f6-fb6d-11e7-b8f5-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_1&format=PDF

¹⁷ 2006/962/WE: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32006H0962>

¹⁸ 2012/C 398/01: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32012H1222(01))

- e) procesy zapewniania jakości, które pozwalają systemom szkolnictwa wyższego państw członkowskich wykazywać jakość i zwiększać przejrzystość, a tym samym pomagają budować wzajemne zaufanie i lepsze uznawanie ich kwalifikacji, programów i innych przepisów. Zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie dalszej współpracy w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym¹⁹ Komisja i państwa członkowskie wspierają współpracę pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego, agencjami ds. zapewniania jakości i akredytacji, właściwymi organami i innymi podmiotami działającymi w tym obszarze. Podstawą zaufania i uznawania jest wspólny zestaw norm i wytycznych dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego, które zostały opracowane w ramach procesu bolońskiego, a także europejski rejestr agencji ds. zapewniania jakości²⁰, który zapewnia wiarygodne informacje dotyczące agencji ds. zapewniania jakości, które wykazały zasadniczą zgodność z tymi normami i wytycznymi;
- f) europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym²¹, przyjęte w 2009 r., które wspierają udoskonalanie rozwiązań w zakresie zapewniania jakości w programach kształcenia i szkolenia zawodowego. Pomaga to w zwiększaniu przejrzystości i, tym samym, zaufania do systemów kształcenia i szkolenia zawodowego państw członkowskich;
- g) zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym²², które ułatwia uznawanie efektów uczenia się zgodnie z przepisami krajowymi, w tym przez takie narzędzia jak porozumienia o programie zajęć i protokoły ustaleń.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Przez wspieranie usprawnienia uznawania kwalifikacji lub efektów uczenia się osiągniętych podczas okresów nauki odbytych w całej Unii Europejskiej i tym samym przez wspieranie dostępu do możliwości kształcenia, szkolenia i mobilności zawodowej niniejszy wniosek przyczyni się do zrealizowania priorytetu Komisji, jakim jest pobudzanie tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego²³.

Wniosek jest również zgodny z deklaracją rzymską²⁴, w której wzywa się do tworzenia „Unii, w której młodzi ludzie mają dostęp do kształcenia i szkolenia najwyższej jakości i mogą uczyć się i znaleźć zatrudnienie na całym kontynencie”.

Przyczyni się on również do realizacji pierwszej zasady Europejskiego filaru praw socjalnych²⁵, która stanowi, że „każdy ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą mu w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy”.

¹⁹ 2006/143/WE: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32006H0143>

²⁰ 18 państw członkowskich korzysta z agencji ds. zapewniania jakości, które zostały wpisane do europejskiego rejestru agencji ds. zapewniania jakości.

²¹ 2009/C 155/01: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32009H0708%2801%29>

²² 2009/C 155/02: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=OJ:C:2009:155:TOC>

²³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment_pl

²⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/>

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_pl

Wniosek jest również zgodny z wytyczną nr 7 spośród wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia z 2018 r.²⁶, która stanowi, że: „należy promować mobilność osób uczących się i pracujących, tak aby wzmacniać umiejętności zwiększające zdolność zatrudnienia i w pełni wykorzystać potencjał europejskiego rynku pracy. Należy wyeliminować przeszkody dla mobilności w zakresie kształcenia i szkolenia [...] oraz uznawania kwalifikacji”.

Wniosek jest zgodny z opracowanym przez Komisję Nowym europejskim programem na rzecz umiejętności²⁷ oraz z Planem działania na rzecz integracji obywateli państw trzecich²⁸, w których uznaje się potrzebę dalszych działań na rzecz ułatwiania uznawania umiejętności i kwalifikacji, jak również mobilności edukacyjnej obywateli państw trzecich przebywających w UE. Jest on również zgodny z wersją przekształconą dyrektywy dotyczącej studentów i badaczy²⁹, której celem jest ułatwienie wewnątrzunijnej mobilności dla badaczy i studentów spoza UE.

Wniosek jest również zgodny z komunikatem Komisji dotyczącym zwiększania wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE³⁰, który zachęca państwa członkowskie do należytego rozważenia możliwości zacieśnienia współpracy z każdym państwem sąsiadującym i zwiększenia zakresu wzajemnego uznawania, a także możliwości większego dostosowania się do każdego z tych państw.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Niniejsza inicjatywa jest zgodna z art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Art. 165 stanowi, że Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości poprzez zachęcanie do współpracy między państwami członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność państw członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych. W art. 165 ust. 2 wyraźnie wzywa się w szczególności do działania Unii zmierzającego do „sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów”.

Art. 166 stanowi, że Unia urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działanie państw członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność państw członkowskich za treść i organizację kształcenia zawodowego.

W ramach niniejszej inicjatywy nie proponuje się rozszerzenia uprawnień regulacyjnych UE ani nakładania wiążących zobowiązań na państwa członkowskie. Państwa członkowskie podejmą decyzje, stosownie do swojej sytuacji krajowej, dotyczące sposobu wdrażania niniejszego zalecenia Rady.

²⁶ COM(2017) 677 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52017PC0677>

²⁷ COM(2016)381 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1525092946283&uri=CELEX:52016DC0381>

²⁸ COM(2016)377 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0377&qid=1525093036084&from=EN>

²⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze *au pair* (wersja przekształcona): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32016L0801>

³⁰ COM(2017) 534 final: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/PL/COM-2017-534-F1-PL-MAIN-PART-1.PDF>

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Celem proponowanego zalecenia jest kwestia ze swej istoty transnarodowa. Wymaga ona dalszej współpracy między państwami członkowskimi; nie może zostać w wystarczającym stopniu osiągnięta przez same państwa członkowskie, a zatem lepszy wynik można uzyskać na poziomie unijnym.

Chociaż konwencja lizbońska oraz zobowiązania podjęte w ramach procesu bolońskiego zapewniają ramy automatycznego wzajemnego uznawania i mimo że istnieją pewne uzgodnienia regionalne między mniejszymi grupami państw członkowskich, w dalszym ciągu istnieją przeszkody uniemożliwiające pełne automatyczne uznawanie w całej Unii.

- **Proporcjonalność**

We wniosku przewiduje się stopniowe podejście do osiągnięcia automatycznego wzajemnego uznawania między państwami członkowskimi. Proponowane zalecenie nie wykracza poza to, co jest konieczne, by osiągnąć cele zalecenia w zakresie, w jakim jest ono niewiążącym instrumentem, który pozostawia każdemu państwu członkowskiemu odpowiedzialność za podejście, które zostanie przyjęte w staraniach na rzecz osiągnięcia automatycznego wzajemnego uznawania.

- **Wybór instrumentu**

Aby przyczynić się do osiągnięcia celów, o których mowa w art. 165–166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w Traktacie określono, że Rada przyjmuje zalecenia na wniosek Komisji.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post* / kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W celu zapewnienia, aby zainteresowane strony, na które wniosek wywiera największy wpływ, mogły wnieść swój wkład i wiedzę ekspercką oraz w celu uzupełnienia bazy danych w tej dziedzinie Komisja przeprowadziła ukierunkowane konsultacje online z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami³¹. Otrzymano blisko 1 000 odpowiedzi od osób indywidualnych i organizacji działających w dziedzinie uznawania, kształcenia i badań naukowych w całej Europie i poza nią.

Według respondentów głównymi przeszkodami w osiągnięciu pełnego automatycznego wzajemnego uznawania są: brak przejrzystości i zróżnicowane zasady i procedury; brak porównywalności efektów uczenia się; długie i skomplikowane procedury administracyjne; kwestie językowe i tłumaczeniowe. Konsultacje potwierdziły istnienie ram i narzędzi unijnych niezbędnych do zapewnienia uznawania, lecz konieczne jest dalsze wsparcie, by w pełni je wdrożyć; istnieje także potrzeba budowania większego zaufania w całym europejskim obszarze edukacji. Wyrażono silne poparcie dla działania zarówno na szczeblu unijnym, jak i na szczeblu krajowym. Ponadto konsultacje ujawniły poparcie dla ambitnego zalecenia Rady.

Wyniki te zyskały dodatkowe poparcie podczas specjalnego posiedzenia, na którym zainteresowane strony oraz przedstawiciele państw członkowskich potwierdzili, że potrzebne

³¹ Wyniki konsultacji przedstawiono w towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji.

jest ambitne zalecenie Rady, wyznaczające jasny cel w zakresie osiągnięcia automatycznego wzajemnego uznawania. Uczestnicy posiedzenia zalecili również włączenie odniesień do alternatywnych ścieżek takich jak uznawanie dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności oraz doświadczenia zawodowego, a także uwzględnienie porozumień w sprawie dostępu, aby rozwiązać problem nierówności społeczno-ekonomicznych. Należy również zbadać potencjał rozwiązań cyfrowych, takich jak łańcuch bloków i sztuczna inteligencja.

Ponadto Komisja przeprowadziła kilka rund konsultacji z siecią krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji, siecią organów ds. uznawania w państwach członkowskich, Europejskim Obszarze Gospodarczym i Turcji, jak również z europejską siecią krajowych ośrodków informacji nt. uznania akademickiego i mobilności środowisk akademickich, która obejmuje wszystkie strony lizbońskiej konwencji o uznawaniu kwalifikacji. Wspomniane sieci zasygnalizowały poparcie dla działania na szczeblu Unii w tej dziedzinie; podkreśliły znaczenie wdrażania lizbońskiej konwencji o uznawaniu kwalifikacji i przynależności do struktur procesu bolońskiego oraz zaznaczyły kluczową rolę zapewniania jakości dla budowania zaufania. Wskazały również potrzebę stworzenia wiarygodnej bazy danych dotyczącej kwalifikacji, w szczególności w odniesieniu do wykształcenia średniego II stopnia oraz kształcenia i szkolenia zawodowego. Dodatkowo zaleciły wzmocnienie zdolności organów ds. uznawania i rozważenie rozszerzenia ich roli, aby objąć inne sektory kształcenia i szkolenia.

Po tych konsultacjach nastąpiły dalsze rozmowy podczas spotkań dyrektorów generalnych ds. szkolnictwa wyższego i dyrektorów generalnych ds. szkół. Konsultacje z dyrektorami generalnymi ds. kształcenia i szkolenia zawodowego przeprowadzono pisemnie.

• **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

W wyniku szeregu badań przygotowanych w kontekście procesu bolońskiego i lizbońskiej konwencji o uznawaniu kwalifikacji³² wykazano, że wciąż istnieją pewne problemy i niespójności, jeżeli chodzi o procedury uznawania. Zalecenia objęły poprawę procedur i przepisów krajowych w odpowiednich przypadkach. Zaproponowano wsparcie dla ewaluatorów kwalifikacji, aby skrócić czas poświęcany na podjęcie decyzji o uznaniu i procedury odwoławcze. Zaproponowano również poprawki do suplementu do dyplomu, aby zawierał on więcej odniesień do efektów uczenia się, a także sprawdzenie potencjału uznawania na poziomie systemu na szczeblu regionalnym. Większość zaleceń zidentyfikowanych w kontekście procesu bolońskiego zatwierdzono podczas konferencji ministrów odpowiedzialnych za proces boloński w 2015 r.

We wcześniejszych pracach Komisji w obszarze uznawania kwalifikacji, w które to prace włączone były państwa członkowskie i zainteresowane strony, podkreślano niski poziom świadomości, jeżeli chodzi o narzędzia uznawania, oraz potrzebę stworzenia „systemu uznawania” dla wszystkich typów kształcenia i szkolenia. Stwierdzono, że łatwość uznawania kwalifikacji osób uczących się w innym państwie członkowskim wciąż budzi pewne obawy.

Europejska Federacja na rzecz Kształcenia Międzykulturowego przedstawiła w 2018 r. zestawienie przepisów prawa i innych przepisów krajowych dotyczących uznawania efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą. Potwierdzono duże zróżnicowanie przepisów prawa, w przypadkach gdy takie przepisy istnieją, i różniące się praktyki, czego

³² Sprawozdanie z realizacji procesu bolońskiego z 2015 r. oraz mające wkrótce się ukazać sprawozdanie z 2018 r., sprawozdanie Grupy Pionierskiej ds. Automatycznego Uznawania europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego z 2015 r. oraz sprawozdanie dotyczące monitorowania skutków lizbońskiej konwencji o uznawaniu kwalifikacji z 2016 r.

skutkiem są nierówne szanse, jeżeli chodzi o mobilność uczniów szkół średnich w państwach członkowskich.

- **Ocena skutków**

Zważywszy na uzupełniający charakter proponowanych działań w stosunku do inicjatyw państw członkowskich, ich dobrowolny charakter i zakres oczekiwanych skutków, nie przeprowadzono oceny skutków. Wniosek opracowano natomiast na podstawie poprzednich badań, konsultacji z organami ds. uznawania oraz ukierunkowanych konsultacji z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy.

- **Prawa podstawowe**

Państwa członkowskie zobowiążą się do zapewnienia, że opracowywane inicjatywy będą zgodne z art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, który stanowi, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą; że dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą; oraz że każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania.

Poprzez zapewnienie sprawniejszego uznawania proponowane zalecenie Rady przyczyni się również do wypełnienia postanowień art. 14 dotyczącego prawa do dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego oraz art. 15 dotyczącego prawa do dostępu do zatrudnienia.

Środki te są przeprowadzane zgodnie z prawem Unii dotyczącym ochrony danych osobowych, w szczególności z dyrektywą 95/46/WE³³, która z dniem 25 maja 2018 r. ma zostać zastąpiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679³⁴ w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

4. WPLYW NA BUDŻET

Będzie się zachęcać do wykorzystania, w stosownych przypadkach oraz tam, gdzie jest to zgodne z istniejącą podstawą prawną i odnośnymi zdolnościami finansowymi, istniejącego finansowania unijnego, takiego jak program Erasmus+ lub europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, w celu wspierania realizowania zobowiązań podjętych w niniejszym wniosku.

Nie będzie potrzeby przeznaczenia z budżetu UE dodatkowych środków budżetowych ani zasobów ludzkich.

Ponadto przedmiotowa inicjatywa nie przesądza o wyniku negocjacji w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych i przyszłych programów.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Państwa członkowskie zobowiążą się do regularnego przedstawiania Komisji sprawozdań na temat wdrażania przez nie środków i ich oceny w ramach niniejszego zalecenia Rady, z których pierwsze zostanie przedstawione w ciągu dwóch lat od jego przyjęcia, natomiast

³³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:pl:HTML>

³⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1525246227693&uri=CELEX:32016R0679>

Komisja przedstawi Radzie sprawozdanie dotyczące ogólnego wdrażania zalecenia Rady w terminie pięciu lat od jego przyjęcia na podstawie krajowych sprawozdań państw członkowskich sporządzonych cztery lata po przyjęciu zalecenia.

Ponadto postępy, w tym wszelkie wyzwania, będą monitorowane poprzez rozmowy w ramach obecnych sektorowych grup roboczych programu „Kształcenie i szkolenie 2020” obejmujących szkolnictwo wyższe, kształcenie i szkolenie zawodowe oraz szkoły, co będzie stanowić forum na rzecz wzajemnego uczenia się i wymiany dobrych praktyk. Bez uszczerbku dla porozumienia z państwami członkowskimi w sprawie uprawnień przyszłych grup roboczych Komisja będzie dalej wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu niniejszego zalecenia Rady po 2020 r.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W proponowanym zaleceniu Rady sugeruje się podejście stopniowe, które będzie wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu warunków niezbędnych do osiągnięcia automatycznego uznawania do celów dalszej nauki. Opiera się ono na dotychczasowych osiągnięciach w szkolnictwie wyższym, jednak z bardziej ambitnym i inspirowanym przez UE podejściem. Obejmuje ono nie tylko szkolnictwo wyższe, ale także kształcenie średnie oraz kształcenie i szkolenie zawodowe.

Pkt 1

Państwa członkowskie zostaną zaproszone do zobowiązania się do zapewnienia, aby kwalifikacje lub efekty uczenia się osiągnięte w okresie nauki za granicą były automatycznie uznawane na tej samej podstawie co kwalifikacje krajowe lub okresy nauki w kraju.

Pkt 2–4

W obszarze szkolnictwa wyższego państwa członkowskie zostaną zaproszone do wdrożenia warunków koniecznych do budowania wzajemnego zaufania do systemów kształcenia i szkolenia innych państw. Zostaną one również zaproszone do zobowiązania się do opracowania krajowych wytycznych, aby wspierać wdrażanie i wykorzystanie narzędzi przejrzystości przez instytucje szkolnictwa wyższego.

Pkt 5–6

W obszarze kształcenia i szkolenia na poziomie średnim państwa członkowskie zostaną zaproszone do wdrożenia warunków koniecznych do budowania wzajemnego zaufania do systemów kształcenia i szkolenia innych państw. Zostaną one również zaproszone do opracowania krajowych wytycznych, propagowania wykorzystania narzędzi i kryteriów przejrzystości, wymiany informacji na temat systemów zapewniania jakości w edukacji szkolnej oraz opracowania dalszych instrumentów zapewniania jakości w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Pkt 7

Państwa członkowskie zostaną zaproszone do wzmocnienia zdolności sieci krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji oraz ewaluatorów kwalifikacji.

Pkt 8

Uznając znaczenie polepszenia dostępu grup niedostatecznie reprezentowanych do możliwości mobilności edukacyjnej, państwa członkowskie zostaną zaproszone do zbadania

dobrych praktyk w odniesieniu do uznawania dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności oraz drożności sektorów kształcenia i szkolenia.

Pkt 9–10

Państwa członkowskie zostaną zaproszone do poszerzenia bazy danych przez gromadzenie i rozpowszechnianie danych dotyczących przypadków uznania oraz do przedstawiania Komisji sprawozdań na temat postępów we wdrażaniu niniejszego zalecenia Rady.

Pkt 11–19

Komisja będzie wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu niniejszego zalecenia Rady przez:

- wzajemne uczenie się i wymianę dobrych praktyk;
- ukierunkowane wsparcie w stosownych przypadkach;
- przyjazny dla użytkownika internetowy serwis informacyjny dotyczący kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie średnim II stopnia, które dają dostęp do szkolnictwa wyższego;
- synergie między unijnymi narzędziami przejrzystości w celu poprawy współpracy i mobilności między sektorami kształcenia i szkolenia;
- badanie potencjału technologii cyfrowych, w tym łańcucha bloków, w zakresie ułatwiania automatycznego uznawania;
- badanie rozszerzenia zakresu sieci krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji;
- unijne instrumenty finansowania; oraz
- składanie sprawozdań z postępów we wdrażaniu zalecenia Rady.

Wniosek

ZALECENIE RADY

w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół wyższych i świadectw ukończenia szkół średnich oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 i 166,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Mobilność edukacyjna sprzyja zdobywaniu wiedzy, umiejętności, kompetencji i doświadczenia, w tym kompetencji osobistych i społecznych oraz świadomości kulturalnej, które mają zasadnicze znaczenie dla aktywnego udziału w społeczeństwie i rynku pracy, jak również dla propagowania tożsamości europejskiej.
- (2) W swoim komunikacie pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze”³⁵ Komisja Europejska określiła wizję stworzenia do 2025 r. europejskiego obszaru edukacji, w którym granice nie są przeszkodą w uczeniu się, studiowaniu i prowadzeniu badań, m.in. przez usunięcie przeszkód w uznawaniu kwalifikacji, zarówno na poziomie szkół, jak i instytucji szkolnictwa wyższego.
- (3) W konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2017 r. wezwano państwa członkowskie, Radę i Komisję, zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami, do podejmowania dalszych kroków, aby „promować współpracę państw członkowskich w zakresie wzajemnego uznawania dyplomów wykształcenia wyższego i świadectw ukończenia szkoły średniej w kontekście odpowiednich ram”³⁶.
- (4) Konwencja o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (lizbońska konwencja o uznawaniu kwalifikacji) opracowana przez Radę Europy oraz UNESCO i przyjęta w 1997 r. zapewnia ramy prawne uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym i na poziomie średnim II stopnia, które dają dostęp do szkolnictwa wyższego.
- (5) W komunikacie sformułowanym na konferencji w Bukareszcie w 2012 r. ministrowie edukacji z europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego zobowiązali się do osiągnięcia długoterminowego celu, jakim jest automatyczne uznawanie porównywalnych stopni akademickich. Dzięki pracy Grupy Pionierskiej ds. Automatycznego Uznawania poczyniono postępy, ale dużo jeszcze brakuje do osiągnięcia celu.
- (6) W 2002 r. ministrowie odpowiedzialni za kształcenie i szkolenie zawodowe w państwach członkowskich zobowiązali się do realizacji procesu kopenhaskiego –

³⁵ COM(2017) 673 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2017:673:FIN>

³⁶ EUCO 19/1/17 REV 1: <https://www.consilium.europa.eu/media/32221/14-final-conclusions-rev1-pl.pdf>

procesu pogłębiania współpracy, który propaguje uznawanie kwalifikacji i kompetencji.

- (7) Kluczową rolę w zwiększeniu przejrzystości odgrywa w szczególności zapewnianie jakości, które pomaga w zbudowaniu wzajemnego zaufania. Istotne jest zatem, aby korzystać z dotychczasowych osiągnięć w kontekście europejskich norm i wytycznych dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego i europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym.
- (8) Należy kontynuować prace nad wdrożeniem europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów oraz europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, w celu ułatwienia uznawania efektów uczenia się w krajowym prawodawstwie, w tym w ramach mobilności.
- (9) Celem zalecenia Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie³⁷ jest poprawa przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji, a tym samym ułatwienie ich uznawania.
- (10) W swojej rezolucji z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego Parlament Europejski apeluje do UE i państw członkowskich o podjęcie dodatkowych starań w celu zapewnienia bardziej skutecznego uznawania dyplomów i większej harmonizacji kwalifikacji akademickich³⁸.
- (11) W coraz bardziej zglobalizowanym świecie istotne jest, aby uczniowie i studenci mogli w jak najlepszy sposób wykorzystać wszystkie możliwości uczenia się w całej UE. Aby było to możliwe, kwalifikacje przyznane przez odpowiedni organ w jednym państwie członkowskim powinny być ważne w każdym innym państwie członkowskim do celów uzyskania dostępu do dalszych etapów nauki. Obejmuje to obywatele państw trzecich, którzy posiadają kwalifikacje z jednego państwa członkowskiego i przenoszą się do innego państwa członkowskiego. Brak wspomnianego automatycznego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą ogranicza jednak tę mobilność. Jedynie ogólnounijne podejście do automatycznego uznawania zapewni spójność i przejrzystość niezbędne do przezwyciężenia pozostałych barier.
- (12) W obszarze szkolnictwa wyższego procedury uznawania często pozostają zbyt skomplikowane lub zbyt kosztowne i zbyt wielu przemieszczających się studentów nie uzyskuje pełnego uznania osiągniętych efektów uczenia się. Szereg państw członkowskich podjęło jednak inicjatywę na rzecz postępów w kierunku automatycznego uznawania, w tym przez podpisanie umów regionalnych. Inicjatywy te mogą służyć jako modele do utworzenia ogólnounijnego systemu.
- (13) Na poziomie kształcenia średniego osoby posiadające kwalifikacje dające dostęp do szkolnictwa wyższego w jednym państwie członkowskim często nie mają pewności co do dostępu do szkolnictwa wyższego w innym państwie członkowskim. W szczególności niektóre państwa członkowskie nie uznają kwalifikacji, które otwierają dostęp do szkolnictwa wyższego dla osób posiadających kwalifikacje na poziomie średnim II stopnia w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego w innych państwach członkowskich. Ponadto podczas gdy krótsze okresy nauki za granicą

³⁷ 2017/C 189/03: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32017H0615(01))

³⁸ P7_TA(2012)0139: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0139+0+DOC+XML+V0//PL>

niekoniecznie stwarzają problemy związane z uznawaniem, niepewność pozostaje istotnym problemem, jeśli chodzi o okresy od trzech miesięcy do jednego roku.

- (14) Stopniowe podejście będzie wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu warunków, które umożliwią automatyczne uznawanie. Podejście to będzie się opierało na narzędziach, które już wdrożono w odniesieniu do szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego, lecz udoskonali ich wykorzystanie i będzie stopniowo podnosić poziom ambicji. Ogólnie, jeśli chodzi o kształcenie i szkolenie na poziomie średnim, zostanie uruchomiony proces współpracy, którego celem będzie zbudowanie niezbędnego poziomu zaufania między różnymi systemami kształcenia i szkolenia państw członkowskich. Niniejsze zalecenie stanowi uzupełnienie inicjatyw państw członkowskich, a zobowiązania mają charakter dobrowolny.
- (15) Niniejsze zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla systemu wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych i zharmonizowanych minimalnych wymogów w zakresie wykształcenia dla kilku zawodów na mocy dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych³⁹ zmienionej dyrektywą 2013/55/UE⁴⁰,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

Zgodnie z prawem krajowym i prawem Unii Europejskiej, dostępnymi zasobami i uwarunkowaniami krajowym oraz w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami:

Podstawowa zasada

1. Podjęły działania niezbędne do osiągnięcia do 2025 r. automatycznego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym i na poziomie średnim II stopnia⁴¹, jak również uznawania efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki, tak aby bez konieczności przechodzenia oddzielnej procedury uznawania:
 - a) kwalifikacje na poziomie wykształcenia wyższego uzyskane w jednym państwie członkowskim były automatycznie uznawane do celów zapewnienia dostępu do dalszych studiów w innych państwach, bez uszczerbku dla prawa instytucji szkolnictwa wyższego do określenia specyficznych kryteriów przyjmowania na konkretne programy;
 - b) kwalifikacje na poziomie wykształcenia średniego II stopnia uzyskane w jednym państwie członkowskim, dające dostęp do szkolnictwa wyższego, były automatycznie uznawane do celów zapewnienia dostępu do szkolnictwa wyższego w innych państwach, bez uszczerbku dla prawa instytucji szkolnictwa wyższego do określenia specyficznych kryteriów przyjmowania na konkretne programy;

³⁹ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32005L0036>

⁴⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”) Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 132: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=celex:32013L0055>

⁴¹ Do celów niniejszego zalecenia Rady kwalifikacje na poziomie wykształcenia średniego II stopnia obejmują poziom 4, a kwalifikacje na poziomie wykształcenia wyższego obejmują poziomy 5–8 europejskich ram kwalifikacji.

- c) efekty uczenia się osiągnięte w okresie nauki za granicą na poziomie szkolnictwa wyższego w jednym państwie członkowskim były automatycznie i w pełni uznawane w innych państwach członkowskich, jak uzgodniono w porozumieniu o programie zajęć i potwierdzono w wykazie zaliczeń, albo zgodnie z efektami uczenia się osiągniętymi podczas modułów ukończonych za granicą, zgodnie z opisem w katalogu przedmiotów w ramach europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS); oraz
- d) efekty uczenia się osiągnięte w okresie nauki za granicą trwającym do jednego roku w jednym państwie członkowskim były uznawane w pełni w każdym innym państwie członkowskim, a od osoby uczącej się nie wymagano powtarzania roku w kraju pochodzenia, pod warunkiem że uzyskane kompetencje są zasadniczo zgodne z kompetencjami określonymi w krajowych programach nauczania.

Szkolnictwo wyższe

2. Uznając znaczenie zwiększania przejrzystości i budowania wzajemnego zaufania do systemów szkolnictwa wyższego innych państw w celu osiągnięcia automatycznego uznawania, zobowiązały się do spełnienia następujących warunków, w ramach których:
 - a) krajowe ramy lub systemy kwalifikacji odwołują się do europejskich ram kwalifikacji i przeprowadzana jest samocertyfikacja w odniesieniu do ram kwalifikacji europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego;
 - b) systemy szkolnictwa wyższego są zorganizowane zgodnie ze strukturami procesu bolońskiego, w tym ze strukturą trzystopniową, oraz, jeśli jest to stosowne dla danego państwa członkowskiego, z krótkim cyklem kształcenia na poziomie studiów wyższych; oraz
 - c) zewnętrzne zapewnianie jakości przeprowadzają niezależne agencje ds. zapewniania jakości wpisane do europejskiego rejestru agencji ds. zapewniania jakości i które w związku z tym odbywa się zgodnie z normami i wytycznymi dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego oraz z europejskim podejściem do zapewniania jakości wspólnych programów.
3. We współpracy z siecią krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji, instytucjami szkolnictwa wyższego, agencjami ds. zapewniania jakości i innymi kluczowymi zainteresowanymi stronami opracowywały krajowe wytyczne, aby wspierać instytucje szkolnictwa wyższego w tworzeniu i skutecznym wdrażaniu następujących narzędzi przejrzystości:
 - a) aktualnego katalogu przedmiotów z opisami wszystkich programów studiów, pojedynczymi placówkami edukacyjnymi i tabelami rozkładu ocen;
 - b) suplementów do dyplomu dla wszystkich absolwentów, wydawanych automatycznie i nieodpłatnie w powszechnie używanym języku i w formacie cyfrowym; oraz
 - c) przejrzystych kryteriów uznawania stosowanych spójnie w każdej instytucji szkolnictwa wyższego.
4. Zapewniały wsparcie eksperckie dla instytucji szkolnictwa wyższego w celu wdrażania krajowych wytycznych oraz aby monitorowały ich wdrażanie.

Kształcenie i szkolenie na poziomie średnim

5. Zwiększały przejrzystość i budowały wzajemne zaufanie do systemów kształcenia i szkolenia na poziomie kształcenia średniego innych państw w celu osiągnięcia automatycznego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie średnim II stopnia przez:
 - a) zapewnienie, aby krajowe ramy lub systemy kwalifikacji odwoływały się do europejskich ram kwalifikacji;
 - b) wymianę informacji i propagowanie wzajemnego uczenia się w odniesieniu do systemów zapewniania jakości w edukacji szkolnej, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu różnych podejść krajowych do zapewniania jakości; oraz

- c) rozwijanie kolejnych instrumentów zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym.
6. Ułatwiały mobilność i uznawanie efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą podczas kształcenia i szkolenia na poziomie średnim przez:
- a) opracowanie krajowych materiałów zawierających wytyczne dla instytucji kształcenia i szkolenia na poziomie średnim dotyczących ogólnych zasad i narzędzi uznawania;
 - b) propagowanie stosowania przejrzystych kryteriów i narzędzi, takich jak oparte na kompetencjach porozumienie o programie zajęć między instytucjami wysyłającymi i przyjmującymi. W dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego – zwiększanie wykorzystania unijnych narzędzi, takich jak dokument Europass-Mobilność, protokół ustaleń i porozumienie o programie zajęć w ramach europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz innych narzędzi udostępnionych za pośrednictwem platformy internetowej Europass dotyczącej umiejętności i kwalifikacji; oraz
 - c) propagowanie korzyści płynących z mobilności wśród instytucji kształcenia i szkolenia na poziomie średnim i osób uczących się, a także wśród ich rodzin, oraz propagowanie korzyści płynących z przyjmowania osób przemieszczających się wśród pracodawców.

Sieć krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji

7. Rozwijały zdolność sieci krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji oraz ewaluatorów kwalifikacji, w szczególności w odniesieniu do rozpowszechniania informacji, wykorzystania narzędzi internetowych w celu zwiększenia wydajności i spójność, a także osiągnięcia celu polegającego na ograniczeniu obciążeń administracyjnych i finansowych dla osób korzystających z usług wspomnianych podmiotów.

Drożność i mobilność

8. Analizowały dobre praktyki w odniesieniu do uznawania dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności oraz w odniesieniu do drożności sektorów kształcenia i szkolenia, w szczególności między kształceniem i szkoleniem zawodowym a szkolnictwem wyższym.

Baza danych

9. Rozwijały bazę danych przez gromadzenie i rozpowszechnianie danych o liczbie i rodzaju przypadków uznania.

Sprawozdania i ocena

10. W ciągu dwóch lat od przyjęcia niniejszego zalecenia, a następnie w regularnych odstępach czasu, przedstawiały – za pośrednictwem istniejących ram i narzędzi – sprawozdania dotyczące doświadczeń i postępów poczynionych w kierunku osiągnięcia automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą.

NINIEJSZYM Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE ZAMIERZENIE KOMISJI W ZAKRESIE:

11. Propagowania wzajemnego uczenia się i wymiany dobrych praktyk, a także współpracy między państwami członkowskimi oraz z zainteresowanymi stronami, organami ds. uznawania i organizacjami międzynarodowymi. Ta współpraca unijna ma na celu zapewnienie pełnego wdrożenia instrumentów procesu bolońskiego w odniesieniu do szkolnictwa wyższego w UE, a także instrumentów procesu kopenhaskiego w odniesieniu do kształcenia i szkolenia zawodowego.
12. W dziedzinie ogólnego kształcenia średniego – uruchomiły proces unijnej współpracy wraz z państwami członkowskimi, aby zainicjować bliższą współpracę między państwami członkowskimi na poziomie kształcenia średniego, by osiągnąć cele niniejszego zalecenia polegające na zwiększeniu przejrzystości i budowaniu zaufania do systemów edukacji szkolnej w całej Unii.
13. Zapewniły ukierunkowane wsparcie dla instytucji kształcenia i szkolenia, które zgłaszają większe niż przeciętne problemy z uznawaniem okresów nauki za granicą.
14. Stworzyły przyjazny dla użytkownika unijny internetowy serwis informacyjny dotyczący kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie średnim II stopnia, które dają dostęp do szkolnictwa wyższego w każdym państwie członkowskim.
15. Badały synergie między unijnymi narzędziami przejrzystości⁴² oraz, w odpowiednich przypadkach, dalej je rozwijały w celu poprawy współpracy i mobilności między sektorami kształcenia i szkolenia.
16. Badały potencjał nowych technologii, takich jak technologia łańcucha bloków, w zakresie ułatwiania automatycznego uznawania.
17. Badały, we współpracy z państwami członkowskimi i siecią krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji, możliwość objęcia zakresem ich roli innych sektorów kształcenia i szkolenia.
18. Wspierały korzystanie z europejskich źródeł finansowania, takich jak Erasmus+ lub europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, zgodnie z ich potencjałem finansowym, podstawą prawną, procedurami podejmowania decyzji i priorytetami określonymi na lata 2014–2020, bez uszczerbku dla negocjacji w sprawie następnych wieloletnich ram finansowych. Wzmacniały mobilność w kształceniu i szkoleniu na poziomie średnim w ramach programu Erasmus+.
19. Przedstawiwały Radzie sprawozdania z działań następczych podejmowanych w związku z niniejszym zaleceniem za pośrednictwem istniejących ram i narzędzi.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

⁴² Np. suplement do dyplomu, europejski system transferu i akumulacji punktów, europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskie ramy kwalifikacji i Europass.